

ZYCIE NOWOGRÓDZKIE

DZIENNIK POSWIĘCONY SPRAWOM ZIEMI NOWOGRÓDZKIEJ.

Adres Redakcji i Administracji: NOWOGRÓDEK, ul. 3-go maja, Nr. 1. — Telefony 75 i 100.

Prenumeratę przyjmują: w BARANOWICZACH: „Ekonomia”, —: w STOLPCACH: p. Engman od g. 14—15, Nr. KONTA P. K. O. 81.287. Szeptyckiego 49, Wydział Powiatowy, pok. 10.

REDAKCJA CZYNNA GODZINNICZIE
i wyjątkowo szereg od g. 14 rano do g. 2 w nocy.
CENA PRENUMERATY miesięcznie 2,00
i edycją do domu 3,00

Bezcelowa praca

Dyskusje ustrojowe jakie łączyły się niedawno na plenum Sejmu z okazji projektu zmiany konstytucji, a ostatnio przeniosły się na łamy opozycyjnych pism stołpczych — obracają się w sferze dyskusyj — akademickich pozabawionych często realnej podstawy.

Zarówno ze strony lewicy, jak i prawicy podają zarzuty i pod odrzuceniem starej konstytucji i nowego jej projektu. — Przyczem, chcemy wierzyć — kierowane one są pragnieniem naprawienia istniejących stosunków w Polsce.

Zachodzi tu jednak błąd zasadniczy, błąd Konstytucji myślowej — który widzi rozwiązanie trudności życia polskiego w samej tylko Konstytucji. — Nie ulega wątpliwości, że Konstytucja jest fundamentem na którym buduje się cały gmach ustrojowy — ale życie nie od formy tego gmachu zależy.

W zasadzie jest dla rozwoju stosunków rzeczą obojętną, czy wybór n. p. Prezydenta odbywać się będzie przez Zgromadzenie Narodowe, czy też plebiscytem — jeżeli ustawodawstwo polskie nie unormuje najdokładniej przejawów życia, jeśli nie wskaże wyraźnie czego obywatel ma prawo się domagać i czego wolno od niego żądać.

Można się zgodzić na każdą formę jeśli ona prowadzi do celu, do sprawnego funkcjonowania Sejmu, do podjęcia przez niego pracy — rzeczywistej, tej której kraj oczekuje — pracy ustawodawczej, którąby rozjaśniła te wszystkie niejasności i mglistości początkowego okresu ustawodawczego — w którym Sejm na to nie mógł się zdobyć, a rządy były za słabe, aby mu tę drogę narzucić.

Mówi się o walce rządu z Sejmem i na odwrót o ścieraniu się tych dwóch czynników, które w zasadzie winny tworzyć harmonijną całość. — Mówi się o zadrażnieniach, ale zapomina się we wszystkich tych dyskusjach, że jest to poruszanie tematów nieistotnych. Tematy istotne leżą na dole wśród społeczeństwa, nie tam w sali sejmowej wśród teatralnych gestów i patosu przemówień, ale tu na dole wśród codziennych spraw nad których rozwikłaniem codziennie głowić się musimy.

To też społeczeństwo zrażone jałowymi dyskusjami tych rzekomych obrońców demokracji idzie do Rządu nie przez Sejm i nie tą drogą przedstawia mu swoje postulaty jaką parlamentaryzm mu wskazywał — idzie drogą prostszą bezpośrednio stykając się z nim pomija swoich przedstawicieli parlamentarnych, bo życie w swym bie-

gu powstrzymać się nie może, a kto go zechce hamować tego fala na brzeg wyrzucić musi. Jeśli tedy jest mowa o chorobie parlamentaryzmu, to choroba tkwi w samym założeniu. Parlamentaryzm musi przestać być trybuną do walki partyjnej, do roztrząsania zagadnień filozoficznych, a podjąć pracę realną regulowania potrzeb życia państwowego, gospodarczego i społecznego i tych zagadnień które bieg życia codziennie przynosi. Tylko taką pracę Sejm społeczeństwo może uznać

i takiej pracy domagać się. Jak dotąd Sejm nadmiaru tej pracy nie objawiał.

Frazezy „walki o demokrację” służą jedynie do ukrywania istotnej próżni — bo społeczeństwo o demokrację nie walczy, a tylko o codzienne swoje potrzeby, których jak dotąd Sejm rozumieć nie chce, czy też nie umie. To jest przyczyną tego coraz większego oddalania się Sejmu od społeczeństwa, który poszedł po linii interesów własnych, jako instytucji, nie zaś po linii interesów społeczeństwa.

Zwycięstwo katolików we Francji

PARYZ 28. III Izba Deputowanych przyjęła większością 329 głosów, przeciwko 242 projekt

ustawy o upoważnieniu kongregacji franciszkańskiej do wysyłania misyj zagranicznych.

Zamieszki w Persji

TEHERAN 28. III Według otrzymanych wiadomości z Tabrynu wyniki tam rozruchy wśród kurdów na skutek podjętej próby zmodernizowania kostiumów.

Dowodzący wojskami w Tabrynie został zabity. W południowej części Persji skoncentrowano około 4.000 żołnierzy wojsk perskich.

Komisja Ligi Narodów bada stosunki polsko-litewskie

GENEWA 28. III Powołana przez Komisję tranzytową specjalna podkomisja dla zbadania polsko litewskich stosunków komunikacyjno-tranzytowych poleciła dwóm swym członkom powołać specjalne dwa komitety, któreby zajęły się szczegółowem

i wszechstronnem zbadaniem wszystkich materiałów, dotyczących tej sprawy.

Obydwaj wydelegowani przewodniczący komitetów zaprosili do pracy szereg rzeczoznawców.

Zamordowanie Schlegla rewanzem za Ristowica

BIAŁOGRÓD 28. III. Prowadzone przez policję w Zagrzebiu śledztwo w sprawie zamordowania red. Schlegla wskazało, że aresztowany przed kilku dniami pod zarzutem morderstwa robotnik Metesi nie miał nic wspólnego z zamachem.

Władze dochodzą do wniosku, że był to akt zemsty za zamordowanie w ubiegłym roku białogrodzkiego dziennikarza „Zagrzebiu” — Ristowica. Ogólnie przypuszczają, iż zamach był dziełem rąk macedońskiej organizacji terrorystycznej.

Podatek obrotowy od kooperatywy

Koło spółdzielczych posłów senatorów postanowiło poprzez memoriał Centralnego Związku Spółdzielczego, domagający się zwolnienia spółdzielni w Polsce od podatku majątkowego, którego zgodnie z projektem no-

wej ustawy, mają nie opłacać przedsiębiorstwa państwowe i samorządowe, prowadzące te same działy, co i spółdzielnie, a więc sklepy spożywcze, piekarnice i kasy oszczędności.

K U P O N
na prawo korzystania z bezpłatnych porad prawnych „Życia Nowogródzkiego”.
Wyciąć i załączyć do listu.

WĘDLINY NA ŚWIĘTA

Wędliny pierwszorzędnej jakości z fermy Zdziesiąt są do sprzedania w sklepie Związku Gospodarczego w Nowogródku. 883

Wisła wylała

Jedenaście wsi w pow. sochaczewskim pod wodą

WARSZAWA 18. III. Między Zakrocymiem a Kromiłowem utworzył się dziś rano olbrzymi zator lodowy, który w krótkim przeciągu czasu zawałił koryto Wisły na dystansie 14 kilometrów.

Inne wsie dotychczas nie są zagrożone.

Pod wieczór ruszyły lody na Narwi i Bugu, wobec czego sytuacja pogorszyła się.

Do zagrożonych miejscowości wyjechał samochodem Pan-Minister Spraw Wewnętrznych gen. Sławoj-Składkowski w towarzystwie wojewody warszawskiego p. Twardo, celem osobistego zaznajomienia się z sytuacją i wypiania odpowiednich zarządzeń dla uniknięcia dalszej katastrofy i udzielenia pomocy powodziąanom.

Warszawski Oddział Polskiego Czerwonego Krzyża po otrzymaniu wiadomości o zalaniu 11 wsi wysłał na teren punkt sanitarno-odżywczy.

Aktorzy radzą

WARSZAWA, 28. III. Dzisiaj o godzinie 11-ej min. 30 w Teatrze Narodowym odbyło się uroczyste otwarcie XI Zjazdu Związku Artystów Scen Polskich w dziesięcioletnią rocznicę powstania Związku.

Józef Śliwicki powołując do przysięgi Mieczysława Frenkła na przewodniczącego, oraz Ignacego Dygasa i Józefa Redo na asesorów.

Na Zjazd przybyli delegaci wszystkich oddziałów Zaspu na terenie Rzplitej, przedstawiciele władz rządowych i miejskich, dyrektorzy teatrów, stołpczych, wszyscy aktorzy teatrów warszawskich oraz liczne delegacje stowarzyszeń i organizacji artystycznych, i kulturalnych. Zjazd zagał prezesa Związku

Przemówienia inauguracyjne wygłosił: Józef Śliwicki, Mieczysław Frenkiel oraz radca Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego p. Miłkietta, który powitał Zjazd w imieniu Pana Ministra Światł-skiego.

Po południu odbyły się w lokalu Zaspu właściwe obrady Zjazdu.

Nie będzie dymisji Stresemanna

BERLIN 28. III. Min. Stresemann wyjechał z Rivieri i wraca do Niemiec. Święta minister Stresemann spędzi w południo-

wych Niemczech i po dwóch tygodniach, przybędzie do Berlina, aby objąć urządowanie w Urzędzie Spraw Zagranicznych

Niemcy grożą

BERLIN 28. III. Cała prasa nacjonalistyczna żywo omawia przebieg ostatniego posiedzenia komisji rzeczoznawców do spraw długów międzynarodowych, nazywając oświadczenie Younga postawieniem ultimatum dr. Schachtowi — przewodniczącemu delegacji niemieckiej.

z planu Davesa i dla zabezpieczenia jego wykonania nie może zgodzić się na ewakuację Nadrenji.

„Deutsche Allgemeine Zeitung” komentuje to oświadczenie prasy francuskiej jako gróźbę przedłużenia okupacji i stwierdza, że fakt ten nie tylko uniemożliwi ostateczne załatwienie sprawy, ale obali Locarno.

Czytajcie „Życie Nowogródzkie”

Kronika Lidzka

Z Walnego Zgromadzenia Kasy Stefczyka w Żyrmunach

Dnia 20 b. m. odbyło się Walne Zgromadzenie członków Kasy Stefczyka w Żyrmunach, przy obecności 62 członków. Po zagajeniu przez P. J. Jaśkiela, Prezesa Rady Nadzorczej na przewodniczącego zgromadzenia powołano P. J. Szkoła, kierownika Szkoły Powszechnej w Żyrmunach, na sekretarza P. E. Lipińskiego, na asesorów: P. M. Danileckiego i P. T. Kulewicza. Sprawozdanie z działalności Zarządu złożył skarbnik P. Romejko, zaś sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i Rady Nadzorczej P. Chodyko.

Kasa Stefczyka liczy obecnie 497 członków, obrót na dzień 1 stycznia 1928 r. wynosił 326.507 udziałów członkowskich około 15.000 zł. wkładów 424 zł.

Nad sprawozdaniem rozwinęła się dyskusja, w której krytykowane w głównej mierze Radę Nadzorczą, która zaniedbywała swoje obowiązki. Przyczem dwaj członkowie Rady Nadzorczej p. J. Jaśkiel i p. M. Chodyko złożyli swoje mandaty nie biorąc odpowiedzialności za pracę Rady Nadzorczej.

Zgłoszony wniosek o wotum nieufności dla Rady Nadzorczej przeszedł wszystkimi głosami przez wstrzymując się z poprawką całkowitego usunięcia dotychczasowej Rady Nadzorczej.

Po przyjęciu planu pracy z małymi poprawkami na rok 1929-30, przystąpiono do wyborów Rady Nadzorczej.

Zgłoszono listę 18 tu kandydatów: z których bezwzględna większość uzyskało 4 ch, a mianowicie: p. p. M. Urbański, M. Chodyko, M. Danilecki i J. Jaśkiel. Pozostali kandydaci nie otrzymali wymaganej statutom bezwzględnej większości głosów, wskutek czego Przewodniczący zarządził powtórne głosowanie, które również nie dało rezultatu. Z powodu wyjazdu znacznej części członków z racji późnej pory, zebranie zostało odłożone na dzień 8 kwietnia 1929 r.

Uwagę zwracało zachowanie się ustępującego członka Zarządu p. Kani, który pokątnie wypowiadał się przeciwko kandydatom inteligencji pracującej. Panie Kaniel Cui bono Pan to robili!

Uczestnik.

Zebrań Spółdzielni „Jedność” w Iwju

24 marca odbyło się doroczne Walne Zgromadzenie członków Stowarzyszenia Spółdzielni „Jedność” w Iwju w lokalu miejscowej szkoły.

Zgromadzenie zebrał prezes p. Królak, przewodniczył p. Szymanski — kierownik oddziału „Społem” w Lidzie. Sprawozdanie złożył p. Gierdrowicz, czysta nadwyżka — zysk za rok 1928 wyraża się w kwocie zł. 2517 gr. 24. Między innymi uchwalono: 1. zrzec się dewidenty od zakupów w sumie zł. 1106 gr. 47 i przełać na fundusz społeczny — na budowę Domu Ludowego w Iwju.

2. dołożyć starań o zapoznanie się z artykułami o sztucznych nasionach, nawozach sztucznych, narzędziach rolniczych etc. oraz wyrazić podziękowanie Zarządowi Gminnemu i Radzie Gminnej w Iwju za udzielenie gwarancji dla Spółdzielni w wysokości 30.000 zł. przy zakupie nawozów sztucznych, nasion i inn.

Następnie dokonano wyboru członków Rady Nadzorczej, Personalnego Komitetu i

większością głosów wybrano pp. Adolfa Sergieja — pisarza gminnego, Stanisława Królaka — notariusza, Władysława Mateckiego — obr. sądowego, Piotra Markiewicza — gminnego instruktora rolnego i Karola Chmura — nauczyciela.

Z Bielicy pow. Lida

Miasteczko Bielica — niegdyś warowne starostwo, za czasów Radziwiłła Rudego — ognisko kalwinizmu, w czasach carszymu centrum promieniowania prawosławia, w dobie dzisiejszej ciche, pedzące żywot zdala od gwaru miast, miasteczko z ludnością wzniesienia rzymsko-katolickiego. Bielica posiada ludności 2610 osób obajga plet. Pod względem administracji i organizacji społecznych posiada Bielica: Urząd gminy; 4-kl. szkołę pow.; Urząd Pocz. Teleg., Post. Pol. Państw., Kasę im. Stefczyka, Kooperatywę „Los”, Mieczarnię, Koło LOPP, org. „Strzelca”, Straż ogniową, Kółko Rolnicze.

Obchód imienin Marszałka Piłsudskiego w Bielicy

Z inicjatywy p. Rogowskiego Tadeusza, kierow. szkoły, utworzono Komitet Obchodu imienin Marszałka Piłsudskiego. Do komitetu weszli p.p. Rogowski, Bajkacz Adam kier. zw. społ., Szendryk Bolesław radny, Rudziewicz Józef, mieszczanin. Zadaniem komitetu było zapoznać szerszą warstwę społeczeństwa z pracami dla Polski Marszałka. W poniedziałek o godz. 19-ej rozbłysło po całym miasteczku różnokolorowych światełek pięknie iluminowanych gmachów jak to: Szkoła, Gminia, Posterunek Pol. i Spółdzielnie. O godz. 19.15 orkiestra Straży Ogniowej odegrała marsz „My pierwszą brygadę” na wszystkich ulicach miasteczka. Nazajutrz o godz. 8-ej Bielica drgnęła. Trębacz Straży Ogniowej dał sygnał. Organizacje zbiegają się na swoich placówkach i wyruszają pod sztandary, które znajdują się w szkole pow., Oddział Straży, Szkoła, oddają honory stojąc na baczność, Strzelec prezentuje broń, orkiestra gra — witając sztandary.

Wszyscy zdążają do kościoła. Organizacje oraz przedstawiciele biorą czynny udział jako to: Straż Ogniowa, Zw. Strzelecki, Szkoła; przedstawiciele: Samorządu — wójt p. Wodejko Kazim., poster. pol. p. Cieślewicz Władysław, st. prod. Zw. Spółdzielni reprezentuje p. Bajkacz Adam, Koło Rolnicze — Szendryk Bolesł., Mieszczanstwo — Rudziewicz Józef, Oświata rolnicza — Zykubek. Mszę celebrował ks. Janczewicz. Po nabożeństwie cały zespół administracji no-społecznej przy licznej zgromadzeniu pod dźwiękami orkiestry podąga na punkt zbiórki celem wysłuchania refractu o Marszałku, wygłoszonym przez p. Kućkę naucz. z Krasnej i p. Szendryka. Po referacie organizacje na czele z naczelnikiem Straży p. Rogowskim przemarszerowały przez Bielice, poczem dały się na wspólny obiad.

Organizacje w Bielicy — Szkoła

Instytucja najbardziej zasłużona na terenie miasteczka pod względem kulturalno-oświatowym — jest szkoła. Posiada ona budynek własny, oraz filię w śródmieściu. Uczęszcza do niej 184 — sil naukowych — 4, oddziałów 7. Personalnego Komitetu i

kierownik szkoły — Rogowski Tadeusz oraz nauczycielstwo, Rogowska Helena, Dzierżanowski Wiktor, Chociejki Władysław oraz 2 ch księży prefektów. Przy szkole istnieje chór, orkiestra smyczkowa, prowadzona do niedawna przez p. Korzłowskiego Jana, powołanego do służby czynnej; amatorskie koło malarskie i samopomoc uczniowska.

Straż ogniowa

Straż Ogniowa istnieje na gruncie Bielicy od roku 1920. Obecnie liczy członków 35 — strażaków czynnych. Skład personalny: Prezes — p. Kremin, naczelnik — p. Rogowski, zastępca — p. Ziłkowski, gospodarz — p. Cwik. Narzędzia: 2 sikawki, 2 beczki żelazne, 4 drzewiane, oraz inne drobne sprzęty. W b. r. zorganizowano z własnych funduszy orkiestrę dętą.

Związek Strzelecki

Oddział Zw. Strzeleckiego założony od kilku lat, wkracza na realne tory. Skład personalny: prezes — p. Wodejko K., wójt gminy, komendant — p. Dzierżanowski — nauczyciel. Członków czynnych Zw. Strzelecki liczy 28. Pracę rozłożono według pół roku. W. l. onie strzelca istnieje grupy: teatralna i oświatowa.

Związki Spółdzielni — I. Kooperatywa

Kooperatywa „Los” czynność swoją rozpoczęła w roku 1929 przy kapitale 8 m. marek. Dzięki nieumiejętnemu gospodarowaniu prezesa kooperatywy stan majątkowy kooperatywy w r. 1924 dochodził do 3 mil. marek pol. W r. 1924 obejmując kierownictwo p. Bajkacz Adam, który do r. b. zdołał wybudować dom dla kooperatywy, oraz powiększyć obrót do 15.000 zł. i założyć filię w Sielcu koło stacji Niemien. Do pomocy w pracy swej dobrał sobie p. Bajkacz sklepowego p. Szwałko Antoniego.

2. Kasa im. Stefczyka

założona została w r. 1926 — 17 maja, przy kapitale udziałowym 4.750 zł. Obecnie udziały wynoszą 30.000 zł.; kapitał społeczny 4.800 zł. a obrót wynosi 885.000 zł. Członków w 1926 było 250 — a w r. 1928 — 960. Wzrost liczby członków sprawił zamknięcie wpisów. Kierownikiem Kasy im. Stefczyka jest p. Bajkacz Adam, skarbnikiem — p. Lebedziński Piotr, skład Kasy Nadzorczej stanowią: prezes — Bielski, Józef — rolnik, sekretarz — Rogowski Tadeusz — kierownik szkoły.

3. Mieczarnia

Założona w r. 1927 przy ilości członków 250. Miałe zrozumienie wśród ludności doniosłości pracy mleczarskiej, powodowało upadek. W roku 1929 mleczarnia wznowiła swą czynność przy kapitale udziałowym 4.000 zł. Praca wchodzi na tory b. dobre. Kierownikiem mleczarni jest p. Bajkacz Adam; mleczarzem p. Chmielewski Roman.

RADJO-PROGRAM

WARSZAWA fala 1395

Piątek 29 marca

11.56 Sygnał czasu
12.55 Kom. meteor. i gosp.
13.10 Przegląd wydawnictw periodycznych
13.35 Australia
15.30-16.45 Przerwa.
17.00 Odczyt z cyklu wykładów dla maturalistów szkół średnich.
18.25 „Radjokronika”.
19.30 „Z przeszłości i dziejów narodu”.
17.15 Program dla dzieci i młodzieży.
18.15 Dzwon Zygmunta z Krakowa.
18.30 Recytacje z Warszawy.
20.00 Transm. Rezurekcji z Poznania.
21.15 Słuchowisko Kasprowicza p. t. „Na wzgórzu śmierci”.

Sobota 30 marca

11.56 Sygnał czasu.
12.55 Kom. meteor.
13.35 Odczyt z cyklu wykładów dla maturalistów szkół średnich.
15.25 „Radjokronika”.
16.30 „Z przeszłości i dziejów narodu”.
17.15 Program dla dzieci i młodzieży.
18.15 Dzwon Zygmunta z Krakowa.
18.30 Recytacje z Warszawy.
20.00 Transm. Rezurekcji z Poznania.

Ceny

na rynku nowogrodzkim na piątek 29-III 1929 r.

1. Pszenica	8 zł.	za pud.
2. Żyto	6.40	„
3. Owies	5.50	„
4. Jęczmień	5.50	„
5. Gryka	5.50	„
6. Siano	3.50	„
7. Słoma	1.50	„
8. Ziemiaki	45 gr.	kw.
9. Mleko	20 gr.	szl.
10. Jaja	5 zł.	kg.
11. Masło	1.20	kg.
12. Kasza gryczana	1.20	kg.
13. „ jaglana	1.20	kg.
14. „ jęczmienna	70 gr.	kg.
15. Manna	1.30	kg.
16. Ryż	1 zł.	kg.
7. Świecie	42 zł.	za pud.

GIEŁDA

niepłynna i towarowa
DEWIZY: N. Jork 8.90, Zurich 171.62, Londyn 43.31, Paryż 34.85, Berlin 211.61, Praga 26.42, Holandia 357.62, Stokholm 23.26, Gdańsk 121.36, Belgia 123.57, Włochy 46.72, ruble złote—4.60.
Dolary w przymianocie — 8.90, Tenslen, niemienciona.

Złoty polski na giełdach zagranicznych w dn. 28 b. m.

osiągnął za 100 złotych	
Gdańsk	57.67 — 57.81 Berlin 47.121,
Londy	47.32, N. Jork 11.25, Zurich 58.30
Praga	43.30, Praga 378,25 Wiedeń 79,99, 129,56

Ogłoszenie

Urząd Wojewódzki — Dyrekcja Robót Publicznych niniejszem podaje do ogólnej wiadomości, że wobec wielkiej ilości zgłoszeń na wydzierżawienie placów państwowych w osiedlu „Kolonja urzędnicza” w Baranowiczach, przewyższającej dziesięciokrotnie ilość placów przeznaczonych do wydzierżawienia, zamyka dalsze przyjmowanie podań w tej sprawie.

za WÓJEWODĘ
(—) Inż. A. ZUBELEWICZ
DYREKTOR

TANIE I SMACZNE OBIADY
z trzech dań po 1 zł. 50 gr.
KOLACJE URZĘDOWE po 1 zł. 30 gr.

„ŚWIETLICA POLICYJNA”
Mały Zamek 20.

W czasie obiadów i kolacji przygrywa orkiestra.

Miejskie Kino Kulturalno-Oświatowe Tylko 3 dni! Dnia 31 marca, 1 i 2 kwietnia

będzie wyświetlony

film:

„PONAD ŚNIEG”
31.III. Początek sensów 5, 7 i 9-ej
1.IV. „ 3, 5, 7 i 9-ej
2.IV. „ 5, 7 i 9-ej

ppg słynnej powieści Stefana Żeromskiego z udziałem Stefana Jaracza w 10 aktach

Następny program: „Z raję bolszewickiego”